

Loess and periglacial phenomena: Symposium of the INQUA Commission on Loess: Lithology, Genesis and Geotechnic Definitions and IGU Commission for Periglacial Studies: Field and Laboratory Experimentation, Normandy-Jersey-Brittany, Caen, August 1986. Ed. by Márton Pécsi, Hugh M. French. (Studies in geography in Hungary, 20).

Akadémiai Kiadó, Budapest 1987. 311 s., ill. 25 cm. USD 36.-.

Bogen indeholder 21 artikler vedrørende forskellige periglaciale emner, og er resultatet af et periglacial-symposium, der i 1986 afholdtes ved universitetet i Caen, Frankrig. Mødet var sponsoreret af to instanser: INQUA Commission on Loess og IGU Commission on the Significance of Periglacial Phenomena. Tretten af artiklerne er på engelsk, mens resten er på fransk. Artiklerne er grupperet efter to overordnede problemkrede. Dels Lithology, Genesis and Geotechnical Study of Loess, dels Periglacial Studies on Field and Laboratory Experimentation. Inden for den første hovedgruppe spænder emneområderne fra aktualistiske beskrivelser af periglaciale områder i Kina og Spitsbergen, til beskrivelser fra tidligere periglaciale områder i Frankrig, Ungarn og Italien. Endvidere berøres forskellige metodologiske aspekter som f.eks. termoluminescens-datering af loessaflejringer. I den anden hovedproblemkreds redegøres for en række eksperimenter og undersøgelser, dels foretaget i nuværende periglaciale områder, dels foretaget i egentligt laboratorieregi. Som eksempler på interessante redegørelser kan nævnes laboratorieeksperimenter vedrørende rollen af debris flows i dannelsen af det udbredte skræntsediment grezé-litee samt en diskussion af måden, hvorpå de ungarske bjergområder har erhvervet deres nuværende periglaciale præg. Bogen redegør således på god vis for en række af de forskningsmæssige problemstillinger, der i firserne var aktuelle inden for denne del af den periglaciale og palæoklimatiske problemkreds. Selve bogen ligger ikke trykningsmæssigt og typografisk helt i top, et problem som den desværre deler med ganske mange symposiepublikationer.

Ole Humlum

The great Tangshan earthquake of 1976: an anatomy of disaster. Ed. by Chen Yong et al.

Pergamon Press, Oxford 1988. VIII, 153

s., ill. fig. 24 cm. GBP 20.-.

Natten til den 28. juli 1976 rystedes provinsen Tangshan i det nordvestlige Kina af et jordskælv med styrken 7,8 på Richterskalaen. Ved jordskælvet ødelagdes umådelige værdier; en industriby med millionbefolkning blev på det nærmeste jævnet med jorden, 240.000 mennesker dræbtes, hvorved bl.a. mere end 7.000 familier helt udslettedes. Jordskælvet regnes med rette for en af historiens mest ødelæggende naturkatastrofer. I bogens første del skildres dels selve jordskælvets umiddelbare effekter med hensyn til terrænmæssige ændringer samt ødelæggelser på bygninger, veje og jernbaner, dels redegøres for en række øjenvidneskildringer af katastrofen og tiden umiddelbart derefter. I bogens anden del redegøres der for, hvorledes samfundet søgte at afbøde de værste umiddelbare effekter samt, hvorledes hjælpearbejde og genopbygning struktureredes og iværksattes. I den tredje del af bogen præsenteres det seismologiske begivenhedsforløb omkring ulykken, den geologiske baggrund, ligesom tidligere jordskælv i området gennemgås. I bogens fjerde og sidste del redegøres for jordskælvsvarsling i Kina. Bogen er letlæst og oplysende; stedvis er der som konsekvens af emnet tale om egentlig spændende læsning. Stedvis optræder tekststykker og illustrationer, der ikke virker logiske set med en vesteuropæers øjne; i disse tilfælde er der oftest tale om en ros af det herskende politiske system, der kan virke lidt malplaceret i sammenhængen. Dette skæmmer dog som helhed ikke bogen, der på omfattende og stedvis medrivende vis redegør for denne næsten ufattelige naturkatastrofe og det store genopbygningsarbejde, der fulgte i kølvandet herpå. Selve bogen foreligger i letlæst tryk og typografi, omend reproduktionen af en del af illustrationerne lader noget tilbage at ønske med hensyn til sværtningsgraden.

Ole Humlum

Richard Fifield: International research in the Antarctic.

Oxford University Press, Oxford 1987. VI, 146 s., ill. 25 cm. GBP 25.-.

SCAR, den Videnskabelige Komité vedrørende Antarktisk Forskning (Scientific Committee on Antarctic Research) blev oprettet som et resultat af den store indsats i forbindelse med Det Internationale Geofysiske År i slutningen af 1960erne. Komitéens formål er at koordinere for-

skellige nationers forskningsindsats i Antarktis samt at kommunikere resultaterne af disse ud til en bredere offentlighed. Bogen repræsenterer rapporter fra en række af SCAR's arbejdsgrupper, gennemarbejdet af bogens forfatter Richard Fifield, der til daglig fungerer som managing editor for tidsskriftet *New Scientist*. Mange emner og problemstillinger berøres oversigtsmæssigt i bogen. Eksempelvis udvælgelsen af forskningsopgaver, logistiske problemstillinger, telekommunikation, geodæsi og kartografi, geologi, glaciologi, meteorologi, botanik og zoologi, samt fysiske og psykiske problemer knyttet til forskningssarbejde i Antarktis. Bogen er et af SCAR's ansigter og foreligger i fornemt tryk med mange informative og/eller smukke illustrationer. Enkeltkapitlerne er som helhed velskrevne og oplysende, og bogen kan anbefales som en fyldig introduktion til det antarktiske område og de i dag aktuelle videnskabelige problemstillinger i dette område.

Ole Humlum

Moor- und Torfkunde. Hrsg. von Karlhans Göttlich. 3. vollständig überarb. erg. u. erw. Aufl.

Schweizerbart'sche, Stuttgart 1990. 529 s., ill. 24 cm. DEM 88.-.

Som i de tidligere to udgaver af denne bog (udgivet i 1974 og 1980) sigter Det Tyske Selskab for Mose- og Tørvevidenskab i denne reviderede og stærkt udvidede udgave mod at fremstille emnet - moser og tørv - som en syntetisk videnskab, idet man betragter fænomenet som værende i en nøgleposition både landskabsmæssigt og geovidenskabeligt. 17 forfattere med hver deres speciale dækker således emnet meget bredt lige fra strengt naturvidenskabelige (kemiske, fysiske og biologiske) indfaldsvinkler til emner som kultivering af moseområder, mosearkæologi og anvendelsen af tørv i medicinsk sammenhæng. Bogen får herved et spændende tværfagligt præg i sin fremstilling af mosevidenskab. En bredere læserskare vil således kunne fatte interesse for emnet "mosen" i en bog af denne type samtidig med, at specialisten i de enkelte afsnit finder enkeltemnerne behandlet på et højt videnskabeligt niveau.

Bjarne Holm Jakobsen

Vegetation and erosion: processes and environments. Ed. by J. B. Thornes.

Wiley, Chichester 1990. XVII, 518 s., ille.

24 cm GBP 80.-

British Geomorphological Research Group udsender i sin symposieserie denne meget aktuelle bog om vegetationens store betydning for de geomorfologiske processer. "Biogeomorfologien" har ofte (sin betydning til trods) været et hurtigt overslået emne i den geomorfologiske videnskaber, begrænset til svagt dokumenterede spekulationer om sammenhænge mellem vegetation og landskab. Bogen er således en start, idet den forsøger at præsentere en række eksempler fra forskellige landskaber på, hvad vi konkret ved om processammenhænge. Bogen indeholder 29 spændende bidrag, der fører læseren fra den tropiske regnskov i Sydøstasien til ørknerne klitlandskaber og videre til intensivt dyrkede landbrugsområder. I en tid, hvor "global change" er på dagsordenen i mange videnskabelige miljøer, ønsker denne bog at skabe et udgangspunkt for en intensiveret indsats inden for dette tværvidenskabelige forskningsområde, idet klimændringers influens på vegetationen menes at få stor geomorfologisk effekt.

Bjarne Holm Jakobsen

Remote sensing and geographical information systems for resource management in developing countries. Eds. Alan S. Belward & Carlos R. Valenzuela. (Euro courses: Remote sensing, vol. 1.

Kluwer, Dordrecht, 1991. XII, 50 s., ill., 25 cm. GBP 84.-

Bogen indeholder et kursusmateriale i anvendelsen af remote sensing og geografiske informationssystemer til brug for arealplanlægningen i udviklingslande. Materialet er samlet og anvendt ved EF's forskningscenter ISPRA i Italien, og bidragyderne kommer primært herfra samt fra ITC i Enschede, Holland, og universiteter som har deltaget i EF-projekter i Den tredje Verden. Materialet er meget pædagogisk opbygget og homogent trods de mange bidragydere. Der indledes med en basal introduktion til remote sensing og passive såvel som aktive sensorers potentialer. De typiske faser i bearbejdningen af rådata opsummeres, og der redegøres kort, men passende for en introduktion til et så bredt emne som signalkorrektion af forskellige sensortyper og korrektion af signaler fra vegetationsdækkede overflader. Der gives en indsigt i forskellige traditionelle klassifikationsmetoder og eksempler på metoder under udvikling. Praktiske anvendelser af remote sensing og dig-

itale billedbehandlingsmetoder hentes fra forskningsprojekter i Afrika. Her kan nævnes estimering af biomasse på regionale og kontinentale niveauer set i relation til nedbørsmonitoring også skønnet ud fra digitale satellitbilleder. Endvidere illustreres overvågninger af den tropiske regnskov. Herefter følger en introduktion til principper og anvendelser af geografiske informationssystemer (GIS) i tilknytning til remote sensing og landovervågning. Der gives en briefing i opbygningen af et GIS og inddatering, lagring og vedligeholdelse af data. Potentialet i et GIS med henblik på landovervågninger og den vigtige kobling med satellitbilleder for hurtigt at overvåge ændringer i landskabet illustreres ved en række eksempler bl.a. fra Indonesien. Det anvendte GIS er her det PC-baserede system ILWIS, som er udviklet ved ITC i Holland. Dette system er primært udviklet til analyse af nedbørsområder og modellering af afstrømning og erosion. Bogen giver en professionel introduktion til remote sensing og GIS og kan anbefales til akademikere, som ønsker at få en bred introduktion til anvendelser af disse værktøjer i projektsammenhænge i udviklingslande.

Thomas Balstrøm

R. Webster & M.A. Oliver.: Statistical Methods in Soil and Land Resource Survey.

Oxford University Press, Oxford, 1990. 316 s., ill., 24 cm. Hardback: GBP 40.-, paperback: 20.-

Denne bog er en modificeret udgave af Websters fremragende bog fra 1977 i brugen af kvantitative og numeriske metoder i jordbundsundersøgelser og klassifikationer. Bogen henvender sig til jordbundsforskere, som vil tilstræbe en optimal indsamling og analyse af datamateriale til vurdering af jordbundsmæssige forhold. Der forudsættes naturligt nok en basal matematisk fundering og indsigt i statistiske metoder for at få glæde af bogen. Forskellige former for samplingsteknik beskrives og efter analysearbejdet i laboratoriet anvises en række kvantitative metoder til standardiseringer og vurderinger af tendenser i det indsamlede og analyserede materiale. Gruppering af data ved hjælp af ikke-hierarkiske eller hierarkiske klassifikationsmetoder diskuteres, og der afsluttes med en beskrivelse af rumlig interpolation af data ved brug af kriging. Bogen er simpelthen et must for forskere, som

vil foretage statistiske analyser af variationer i jordbunden. Anbefales varmt!

Thomas Balstrøm

Information Sources in Cartography. Eds. C.R. Perkins & R.B. Parry.

Bowker-Sauer, London, 1990. XIII, 540 s., 23 cm. DEM 160.-

Bogen dokumenterer forskellige sider af kortproduktionsfasen, og state-of-the-art beskrives i enkeltstående kapitler udarbejdet af eksperter inden for hver sin kartografiske deldisciplin. Bogen dækker bredt og er ment som en indgang til dyberegående specifikke studier af kartografiske enkeltdiscipliner. Værket introducerer såvel gamle som nye metoder og kilder til kortlægning og fokuserer specielt på anvendelsen af computer-baserede kartografiske teknikker og de farer, der lurer ved at samkøre information af forskellig observans og datakvalitet. For hvert af de 30 bidrag er der omfattende henvisninger til litteratur, som uddyber de enkelte emneområder, som f.eks. kortdesign, korttyper og kortprojektioner.

Thomas Balstrøm

Beng Chin Ooi: Efficient Query Processing in Geographic Information Systems. - (Lecture notes in Computer Science 471).

Springer, Berlin, 1990. VIII, 208 s., ill., 25 cm. DEM 37,50.

Bogen er resultatet af et Ph.D. studie i det delområde inden for geografiske informationssystemer, som er centreret omkring forespørgsler til databasesystemet. Her beskrives specielt, hvorledes man kan forbedre indekseringen af data i en relationsdatabase, så den kan udvides til at omfatte søgning efter data, som er relaterede til hinanden og forudsætter etablering af topologiske sammenhænge mellem individuelle objekter.

Thomas Balstrøm

C. J. Barrow: Land Degradation: development and breakdown of terrestrial environments.

Cambridge University Press, Cambridge 1991. XVII, 295s., ill., 26 cm, GBP 45.-

Det erklærede mål med bogen er at præsentere en status for "hvorfor, hvor og i hvilken udstrækning degradering forekommer". Og man når virkelig langt omkring i bogens 260 tætskrevne sider. Fremstillingen er meget bred og oversigtlig. Det er ikke kun presset på jordoverfladen, som er i fokus. Også drivhuseffekten, ozonhuller